

41. SMOTRA FOLKLORNIH AMATERA GRADA ZAGREBA

SAMOSTALNI KONCERT DFA SKUD-a "Ivan Goran Kovačić"

05.05.2017. KUC Travno, 19.30 h

Brojan dječji folklorni ansambl SKUD-a IGK izveo je program sačinjen od deset točaka. U programu su se izmjenjivale četiri dječje skupine koje su nastupile uz pratnju tamburaškog orkestra. Pisani osvrt je formiran kroz sedam cjelina koje vrednuje član komisije za narodne nošnje.

ODABIR NARODNE NOŠNJE

U koncertu su korištene narodne nošnje iz fundusa SKUD-a IGK, Posudionice i radionice narodnih nošnji te je dio nošnji posuđen sa terena. Izvođači svih točaka programa bili su odjeveni u narodne nošnje koje su odgovarale lokalitetu navedene izvedbe: *Igrajte nam japa*- temeljno međimursko ruho prikladno starijoj dobi djece; *Kolo, kolo, bit će pir*- temeljni dijelovi ruha karakteristični za srednju Dalmaciju; *Turopolje i Jalžabet- cjelače* prikladne dječjoj dobi; *Hajd pogodi tko je*- kombinacija djece u *cjelačama* i posavskim nošnjama "*na zvezdice*"; Bilogora- temeljna bjelina upotpunjena pojasom *žnorom* ili prslukom. Kompleti narodnih nošnju su pravilno složeni i sadržavaju sve potrebne dijelove. Odabir nošnji je bio primjeren dobi pojedine dječje grupe. Kako su i dječaci predškolske dobi nosili *cjelače* (različite krojne slike nego djevojčice) predlažem da razmislite o njihovoj primjeni kod najmlađih izvođača. Prikazano ruho, koje je oblikovano po uzoru na nošnju odraslih, nije pogrešno.

OPĆA SCENSKA UREDNOST

Generalno veličine odabranih nošnji su dobre no ne mogu se oteti dojmu da bi rezultat, koji direktno utječe i na usklađenost donjih rubova, bio bolji da se više pažnje narodnim nošnjama posvetilo u fazi pripreme. Kod dječaka srednje starosne skupine bilo je manjih problema oko dužine hlača *gaća* te veličini prsluka u pjesmama i plesovima Posavine. Pregača kod mladenke u *Međimurskim dječjim svatovima* bila je preduga te pojedini rukavi kod djevojčica nisu bili zavezani (visile su vezice). U *Igrajte nam japa* tokom izvedbe pojedini rukavi su sklznuli ispod lakta te ih je potrebno bolje svezati. Jedan prsluk u *Bilarice bilo beru* bio je prevelik. Članovi orkestra odjeveni u narodne nošnje dobrih veličina te su muški članovi uredno podšišani te obrijanih lica.

PRAVILNO ODIJEVANJE, NOŠENJE I PRIPREMA ZA SCENSKO KORIŠTENJE

I muške i ženske narodne nošnje su pravilno uređene, odjevene i nošene. Pojedinačnih problema je bilo kod vezivanja pojedinih pregača ili *rubuća*- Bilogora; vezica rukava košulje u *Igrajte nam japa*. Djevojčice najstarije dobne skupine ispravno podobučene donji slojevima (podsuknje). Kod pjesama i plesova Posavine sretnije rješenje bi bilo da su pod nošnjama izrađenim u motivu "*na zvezdice*" djevojčice imale još jednu ili jače uškrobljenu podsuknju.

UREĐENJE KOSE I OGLAVLJA, NAKIT

Djevojčice starije dobne skupine lijepo počešljane u jednu pletenicu koja je bila postojana i dobro je funkcionirala kroz program (Međimurje, Hrvatsko zagorje, Bilogora). Djevojčice srednje starosne skupine u plesovima Ugljana također lijepo počešljane u pletenice oko glave. Ono što je svakako pohvalno i za istaknuti je promjena frizura iz Ugljana u Posavinu. Čak ni kod odraslih Ansambla nemamo često priliku vidjeti promjenu frizura unutar programa. Kod djevojčica najmlađe dobne skupine kose povezane u *repeke*, odnosno upletene u dvije pletenice gdje je to dužina kose dopuštala. S vremenom, kod najmlađih djevojčica, posvetiti više pažnje da se kosa bolje zagladi i time bude postojanija kroz program. Na kraju programa, ako se ne varam u *Lepu lafku noć*, jedna mlađa tamburašice nije imala primjereno uređenu kosu- kao i kod najmlađih djevojčica kosu je potrebno razdijeliti na dvije partije i povezati ih u *repeke* mašnom. Dvije tamburašice uredno počešljane u jednu pletenicu.

Unutar tradicijskog konteksta mogućnosti kićenja nakitom kod djece su vrlo skromna. Ono što danas imamo priliku gledati na sceni više se naslanja na praksu koja je proizašla iz scenske upotrebe nego iz tradicijskog okvira, zato mi je drago da to ovdje nije slučaj. To što je najstarija skupina djevojčica nosila nakit u plesovima Bilogore (medaljon na plišu) odnosno jedna plesačica ogrlicu u *Kukuvača zakukuje* smatram primjerenim. U plesovima Posavine moja je preporuka ne *opterećivati* dječju nošnju brokatnom prsnom mašnom.

PRIKLADNOST OBUĆE

Odabir obuće najrazličitiji je bio kod djevojčica najstarije dobi- visoke cipele na žnjiranje u Međimurju, čizme u Hrvatskom zagorju, opanci *kapčaši* u Moslavini. Dječaci najstarije dobne skupine te muški članovi orkestra su nosili čizme. Savjetujem u plesovima Moslavine umjesto čizama koristiti opanke. Ostatak izvođača, osim djece vrtičke skupine, nastupio je u nekoliko varijanti crnih šlapa- sa bijelim đonom, crnim đonom, balerinke. Svjestan sam činjenice da unutar plesne sezone djeca promjene veličinu obuće no potrebno je poraditi na tome da šlape budu jednoobrazne. Djeca vrtičke skupine nastupila su bosa.

USKLAĐENOST DONJIH RUBOVA

Najviše posla, osim same nabavke narodnih nošnji za cca 70 djece, upravo čini ovaj segment oko kojega je u manje više svim izvedbama bilo problema. Potrebno je više truda i pažnje posvetiti pripremi i raspodjeli narodnih nošnji sukladno visini i/ ili tjelesnoj građi izvođača i raspodjeli među izvođačima. Iako vjerujem da je voditeljicama ovo gore navedeno poznato nije na odmet ponoviti. U točkama gdje je veća razlika u visinama izvođača teže je uskladiti dužine te pogotovo ako se radi o različitim vrstama odnosno različitim krojenim nošnjama- poput nošnji u *Kolo, Kolo, bit će pir* no tu je onda potrebno nošnje uskladiti po tipovima. Kao i na primjer u *Hajd pogodi tko je to* gdje su djevojčice nastupile u *čjelačama* i posavskim nošnjama "*na zvezdice*". Osim usklađenja duljina *rubača/sukanja/haljina/* ono na što također treba obratiti pozornost je i usklađenost dužina *pregače i rubače/haljine/suknje* unutar samog kompleta. Pojedine pregače u *Igrajte nam japa* te *Kukuvača zakukuje* su bile duže od rubače odnosno haljine *janjke*, odnosno u *Hajd pogodi tko je to* i *Međimurski dječji svati*

kraće od *rubače*. Muške košulje kod orkestra i dječaka u svim izvedbama uglavnom dobro usklađenih duljina.

7. RAZNOLIKOST

Odabrana ruha su u skladu s mogućnostima posudbe odnosno u skladu s onim što je primjereno dobi. Multififormnost je ipak postignuta u *Međimurskim dječjim svatovima* gdje to svakako možemo pripisati rekvizitima te u *Bilarice bilo beru* gdje su decentno potencirane razlike primjernom prsluka, pojasa *žnore*, medaljona na plišu te vjenčića od cvijeća.

Čestitam svim izvođačima i voditeljima na održanom koncertu!

Tomislav Brekalo
15/05/2018